

Het verleden actueel

De hugenoten

Martine Kwey-Haasdijk

We kennen allemaal de geschiedenis van Simson. Wat een geweld komt daarin voor... De eerste keer dat hij zijn krachten gebruikte tegen zijn vijanden, was nota bene na zijn eigen bruiloft. Je zou kunnen zeggen dat hij, de door God aangewezen leider, de dader van het geweld was. In de kerkgeschiedenis komt ook een bruiloft voor die in geweld eindigt. Maar daar zijn de kinderen van God het slachtoffer.

24 augustus 1572: in de Nederlanden hebben de watergeuzen al een paar maanden eerder Den Briel ingenomen. In Parijs is zojuist het huwelijk gesloten tussen de protestantse Hendrik van Navarre en Margaretha, de dochter van Catharina de Medici. Zij is de zus van de koning, Hendrik II. Veel hugenoten, edelen en officieren, zijn naar Parijs gekomen om de bruiloft bij te wonen. Zij zijn gehuisvest in het Louvre. Als de klok gaat luiden kunnen zij nog denken dat deze de feestdag van de heilige Bartholomeüs inluidt. Maar al gauw wordt hun droom ruw verstoord. Ze worden allemaal naar de binnenplaats van het Louvre gebracht en daar doodgeschoten.

Een paar dagen eerder had de aanslag op admiraal De Coligny een waarschuwing voor hen moeten zijn. Maar de koning had de gewond geraakte admiraal verzekerd dat hij de aanslag zou wreken. In deze nacht blijkt wat daarvan terechtkomt: driehonderd soldaten onder leiding van hertog Hendrik de Guise dringen het huis van De Coligny binnen en steken hem neer. Naar schatting tienduizend geloofsgenoten worden in diezelfde nacht en de dagen erna om het leven gebracht. Ook in andere steden breekt de vervolging los. De bruidegom zelf, Hendrik, wordt samen met zijn vriend Condé gespaard. Daarvoor moeten ze wel een prijs betalen: de overgang tot het rooms-katholicisme. In dat kamp is de vreugde groot. Paus Gregorius XIII woont een plechtige mis bij om God te danken. Hij laat een pauselijke munt slaan om deze overwinning te gedenken. Stond een jaar of vijftien ervoor nog ongeveer een derde van het volk open voor het calvinisme, na de bloedbruiloft komen de verhoudingen anders te liggen.

Als Hendrik IV, de bruidegom van 1572, in 1598 door het Edict van Nantes volledige gewetensvrijheid geeft, is dat maar schijn. Zo blijft het in Parijs streng verboden protestant te zijn en worden de jonge kerken aan allerlei beperkingen blootgesteld. Onder Lodewijk XIV wordt bijna een eeuw later, in 1685, het Edict van Nantes weer ingetrokken. Veel hugenoten zijn dan al gevlucht naar Amerika, Zuid-Afrika en de Nederlanden. Twaalfduizend van hen vestigen zich in Amsterdam. Zo komen wij aan achternamen als Malan, Quant en De Blécourt.

In Frankrijk is anno 2009 het aantal protestanten ongeveer 950.000. Zij kregen pas in 1805 vrijheid van godsdienst. 48 miljoen Fransen zijn rooms-katholiek. Wat stellen Franse broeders en zusters het trouwens op prijs als Nederlandse toeristen hun kerkdiensten bezoeken! In Frankrijk wordt geen christen meer om zijn geloof gedood. Maar we weten allemaal van de strafkampen in Noord-Korea, waar christenen met gebogen hoofd moeten lopen omdat ze niet in de hemel mogen geloven. We lezen van het geweld tegen broeders en zusters in India, in Indonesië, in zoveel islamitische landen. Kerkgeschiedenis leert je bidden voor geloofsgenoten van vandaag!